

- 1 על המצוה להדליק את נרות המנורה במשכן ובמקדש נאמר בתורה:
 2 **בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת¹, וְאִיתָא מובא ב'לקוטי תורה'² ספר**
 3 מאמרי חסידות של אדמו"ר הזקן על החומשים ויקרא-במדבר-דברים **דְּנֵרוֹת**
 4 לפי המשמעות הפנימית של הדברים **הֵם הַנְּשָׁמוֹת** של בני ישראל **כְּמוֹ**
 5 **שְׁתּוּב³ גַּר הוֹי' נִשְׁמַת אָדָם**
 6 הרי שהנשמה נמשלה לנר **וְזו' שבע**
 7 **הַנְּרוֹת דְּהַמְנוּרָה הֵם כנגד ז'**
 8 **סוגי בני ישראל פְּעוּדוֹת ה',**
 9 **יֵשׁ עוֹבֵד מְאֻהָבָה מְשׁוּף¹**
 10 **פְּמִים** כשם שהמים טבעים להיות
 11 זורמים ונמשכים ונשפעים, כך העובד
 12 את ה' מאהבה מסוג זה מרגיש משיכה
 13 והשתפכות הנפש לאלוקות (**חֶסֶד**)
 14 והתחושות הללו שייכות למידת החסד
 15 שנמשכת ושופעת) **וְיֵשׁ מִי שְׁעוֹבֵד**
 16 **אֶת ה' מְאֻהָבָה כְּרִשְׁפִי אֵשׁ**
 17 מתוך צימאון עז ותחושה של כלות
 18 הנפש כמו אש שבוצרת ומכלה
 19 (**גְּבוּרָה** והתחושות הללו שייכות
 20 למידת הגבורה) **וְכֹו' וכן הלאה**
 21 אופנים נוספים כעבודת ה' מתוך
 22 תחושות ששייכות לשאר המידות].
 23 **וּמִבְּאֵר אֲדָמוּר מִהַר"ש**
 24 **בְּמֶאֱמָרוֹ 'דְּבוּר הַמֶּתַחִיל'**
 25 **וְיִדְבֹר גו' בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת**
 26 **הַנְּרוֹת, שְׁנֹאֲמַר לִפְנֵי מֵאָה**
 27 **שָׁנָה⁴, מעת אמירת מאמר זה בשנת**
 28 **תשכ"ט, היינו בשנת תרכ"ט, דְּזֶה**
 29 **שְׁהַנְשָׁמוֹת נִקְרָאִים נְרוֹת הוּא**
 30 **בְּמֶאֱמָר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁵ במדרש**
 31 **אָמַר הַקֹּב"ה לְאָדָם גַּר הִנֵּה**
 32 **שֶׁל הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּיָדֶךָ**
 33 **בִּיד הָאָדָם וְנִרְרָה הֵנָּה שֶׁל הָאָדָם נִמְצָא**
 34 **בְּיָדֶי בִיד הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא, גַּר**
 35 **בְּיָדֶךָ נֵרוֹ שֶׁל הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא בִיד**
- האדם זו התורה, דְּכָתִיב⁶ **כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר. וְנִרְרָה בְּיָדֶי**
 נרו של האדם ביד הקדוש-ברוך-הוא **זו הַנְּפֶשׁ, דְּכָתִיב גַּר הוֹי'**
נִשְׁמַת אָדָם, והקדוש-ברוך-הוא ממשיך ואומר לאדם אִם שְׁמַרְתָּ אֶת
גַּרִי אִם הָאָדָם שׁוֹמֵר אֶת הַתּוֹרָה אֲנִי מְשַׁמֵּר אֶת נִרְרָה הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא
 שומר את נשמתו של האדם, **וְאִם**
כִּפִּיתָ אֶת גַּרִי אֲנִי מְכַבֶּה אֶת
נִרְרָה.
וְצִרִיף לְהִבִּין, הָרִי זֶה
שְׁהַנְשָׁמוֹת נִקְרָאִים נְרוֹת הוּא
מְפָרֵשׁ בְּקֶרֶא בִּפְסוּק שְׁבַמְקֶרָא
(גַּר הוֹי' נִשְׁמַת אָדָם), וְלֵמָּה
לִשְׁם מֵה מְכִיָּא אֲדָמוּר מִהַר"ש
בְּמֶאֱמָר גַּם אֶת דְּבָרֵי הַמְדַרְשׁ
גַּרִי בְּיָדֶךָ וְנִרְרָה בְּיָדֶי כְּלוּמַר, מֵה
מוֹסִיפִים דְּבָרֵי הַמְדַרְשׁ עַל הַפְּסוּק לְגַבִּי
הַנוֹשֵׂא הַמְבֹאֵר בְּמֶאֱמָר.
גַּם צִרִיף לְהִבִּין, דְּכַפְּסוּק
נֹאֲמַר גַּר הוֹי' נִשְׁמַת אָדָם,
שְׁהַנְשָׁמָה הִיא גַּר הוֹי',
וּבְמֶדְרָשׁ הַנִּזְכָּר אוֹמַר
שְׁהַנְשָׁמָה הִיא נִרְרָה (דְּהֶאָדָם)
וְהַתּוֹרָה הִיא גַּרִי (דְּהַקֹּב"ה)
וְאִם כֵּן לֹא זֶה בְּלִבֵּד שֶׁלֹּאֲוֹרָה אֵין
בְּדַבְרֵי הַמְדַרְשׁ חִידוּשׁ וְתוֹסֵפֶת עַל
הַפְּסוּק כִּי הַהוּשׁוּאָה בֵּין הַנִּשְׁמָה לְנֵר
כְּבֵר מוֹפִיעָה בִּפְסוּק, אֵלֹא שְׂקִימַת
סְתִירָה בֵּינֵיהֶם כִּי בִּפְסוּק הַנִּשְׁמָה
נִקְרָאת "גַּר הוֹי", הֵינּוּ הֵנָּה שֶׁל
הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא וְאֵילּוֹ בְּמֶדְרָשׁ
הַנִּשְׁמָה נִקְרָאת "נִרְרָה", הֵינּוּ הֵנָּה שֶׁל
הָאָדָם.!
(ב) וְיֵשׁ לְבָאֵר זֶה בְּהַקְדָּמָה
הַמְבָאֵר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת⁷
בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת דְּעֵנִין בְּהַעֲלוֹתְךָ
אֶת הַנְּרוֹת לִפִּי הַמִּשְׁמָעוֹת הַפְּנִימִית

בס"ד. שבת פרשת בהעלותך,

כ"א סיון ה'תשכ"ט*

בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת¹, וְאִיתָא ב'לקוטי
תורה'² דְּנֵרוֹת הֵם הַנְּשָׁמוֹת כְּמוֹ
שְׁתּוּב³ גַּר הוֹי' נִשְׁמַת אָדָם וְזו' הַנְּרוֹת
דְּהַמְנוּרָה הֵם ז' סוגי בני ישראל פְּעוּדוֹת ה',
יֵשׁ עוֹבֵד מְאֻהָבָה מְשׁוּף פְּמִים (חֶסֶד) וְיֵשׁ
מְאֻהָבָה כְּרִשְׁפִי אֵשׁ (גְּבוּרָה) וְכֹו'. **וּמִבְּאֵר**
אֲדָמוּר מִהַר"ש בְּמֶאֱמָרוֹ 'דְּבוּר הַמֶּתַחִיל' וְיִדְבֹר
גו' בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, שְׁנֹאֲמַר לִפְנֵי מֵאָה
שָׁנָה⁴, דְּזֶה שְׁהַנְשָׁמוֹת נִקְרָאִים נְרוֹת הוּא בְּמֶאֱמָר
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁵ אָמַר הַקֹּב"ה לְאָדָם גַּר הִנֵּה
בְּיָדֶי, גַּרִי בְּיָדֶךָ זֶה הַתּוֹרָה, דְּכָתִיב⁶ כִּי גַר מִצְוָה
וְתוֹרָה אוֹר. וְנִרְרָה בְּיָדֶי זֶה הַנְּפֶשׁ, דְּכָתִיב³ גַּר הוֹי'
נִשְׁמַת אָדָם, אִם שְׁמַרְתָּ אֶת גַּרִי אֲנִי מְשַׁמֵּר אֶת
נִרְרָה, וְאִם כִּפִּיתָ אֶת גַּרִי אֲנִי מְכַבֶּה אֶת נִרְרָה.
וְצִרִיף לְהִבִּין, הָרִי זֶה שְׁהַנְשָׁמוֹת נִקְרָאִים נְרוֹת
הוּא מְפָרֵשׁ בְּקֶרֶא (גַּר הוֹי' נִשְׁמַת אָדָם), וְלֵמָּה
מְכִיָּא בְּמֶאֱמָר אֶת דְּבָרֵי הַמְדַרְשׁ גַּרִי בְּיָדֶךָ וְנִרְרָה
בְּיָדֶי. גַּם צִרִיף לְהִבִּין, דְּכַפְּסוּק נֹאֲמַר גַּר הוֹי'
נִשְׁמַת אָדָם, שְׁהַנְשָׁמָה הִיא גַּר הוֹי', וּבְמֶדְרָשׁ
הַנִּזְכָּר אוֹמַר שְׁהַנְשָׁמָה הִיא נִרְרָה (דְּהֶאָדָם)
וְהַתּוֹרָה הִיא גַּרִי (דְּהַקֹּב"ה).

וְיֵשׁ לְבָאֵר זֶה בְּהַקְדָּמָה הַמְבָאֵר בְּכַמָּה
מְקוֹמוֹת⁷ דְּעֵנִין בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת

(* יצא לאור בקונטרס ט"ו סיון – תנש"א, "בקשר עם ט"ו סיון, יום התחלת מאסרו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בשנת תרפ"ו* . . ג' בהעלותך, טו סיון, ה'תנש"א". 1) פרשתנו (בהעלותך) ח, ב. 2) פרשתנו רד"ה בהעלותך את הנרות (כט, ג). 3) משלי כ, כז. 4) משנת אמירת מאמר זה (תשכ"ט) – גרפס בסה"מ תרכ"ט ע' ריד ואילך. וראה גם ד"ה בהעלותך תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' שלו ואילך). 5) דב"ר פ"ד, ד. 6) משלי ו, כג. 7) אוה"ת פרשתנו ד"ה בהעלותך את הנרות (ע' שכו. שם ע' שלב). ד"ה זה בסה"מ עטר"ת (ע' תעג ואילך). ה'ש"ת (ע' 127 ואילך). וראה גם ד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט פ"ב ואילך (סה"מ תרפ"ט ע' 164 ואילך). ובכ"מ.

(* וראה לקמן ס"ע שעצא ובהערה 40, שלאחרי הגאולה די"ב תמוז נתגלה שהמאסר הי' זריעה, בכדי שעי"ז תהי' צמיחה בריבוי והוספה בהפצת המעיינות.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 של הרברים הוא שֶׁאֵהָרֶן מְעוֹרֵר אֶת הַנִּשְׁמוֹת שֶׁיְהִיָּה בָהֶם
- 2 הָרָצוֹן לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, וְעַד לִפְלֹל בַּעֲצָמוֹת אוֹר־אֵין-סוֹף
- 3 כלומר, התעלות ברמה גבוהה עד כדי איבוד המציאות העצמית והתכללות
- 4 בעצמיות האור האלוני האינוסופי (כמו נר קטן שמתקרב לאבוקה גדולה ואורו
- 5 נכלל בה). וְהִגֵּם דְּרָצוֹן זֶה
- 6 להתעלות ולהיכלל באור אין סוף
- 7 הוא טָבַע דִּהְנִשְׁמָה מִצַּד עֲצָמָה,
- 8 וְכַמְבָּאָר בַּתְנִיָּא⁸, דִּהְטַעַם
- 9 שֶׁהַנִּשְׁמוֹת נִקְרְאִים בְּשֵׁם
- 10 גִּירוֹת, הוא, כִּי כְמוֹ שֶׁהִנֵּר
- 11 הגשמי טָבַעוּ לְבַעוֹר בְּצוּרָה כּוּז
- 12 שהאש נמשכת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה
- 13 וְלִידִבְק בְּשִׁרְשׁוֹ (בִּיסוֹד הָאֵשׁ
- 14 הַכְּלִי שִׁתְתַּח⁹ גִּלְגַּל הֵיִרַח
- 15 שהוא השורש של כל אש שקיימת
- 16 בעולם) כֵּן הַנִּשְׁמָה הִיא בְּטָבַע
- 17 הָרָצוֹא רוצה בטבעה לצאת ממקומה
- 18 הנוכחי וְלַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְהַפְלִל
- 19 בְּמִקּוֹר חֲצָבָה הַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁלָּה
- 20 באלוקות, ואף שהרצון הזה קיים
- 21 בנשמה מעצם טבעה ומחותה מְכַל-
- 22 מְקוֹם צְרִיף שֶׁאֵהָרֶן יַעֲלֶה אֶת
- 23 הַנְּרוֹת (הַנִּשְׁמוֹת) וְהוּא יִהְיֶה זֶה
- 24 שִׁיגוֹם לָהֶם הַתְּעוּרוֹת לֵכֵךְ, כִּי עַל-
- 25 יָדֵי יִרְדַּת הַנִּשְׁמָה לְמַטָּה
- 26 לעולם הזה שהוא עולם גשמי וחומרי
- 27 וְהַתְּלַבְּשׁוּתָהּ בַּגּוֹף שֶׁהוּא גוֹף
- 28 גשמי וחומרי, מִתְּעַלֵּם טָבַע
- 29 הָרָצוֹא וְהַשְׁתּוֹקָקוֹת לאלוקות
- 30 שָׁבָה.
- 31 וְכַמְבָּאָר בַּאֲרָכָה בְּדִירוּשִׁים⁷,
- 32 במאמרי חסידות דְּמַהֲטָעִים אֶחָד
- 33 הַטַּעֲמִים עַל זֶה שֶׁהַנִּשְׁמוֹת
- 34 דָּאֲצִילוֹת שֶׁהַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁלָּהֶם הוּא
- 35 מֵהָאֲלּוּקוֹת כִּפִּי שֶׁהִיא בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת
- 36 (שהוא העולם הראשון והנעלה ביותר
- 37 מִבֵּין אַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת הַכְּלִיִּים:
- 38 אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה)
- 39 נִקְרְאִים זֶרַע אָדָם, וְהַנִּשְׁמוֹת
- 40 דְּבְרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה שֶׁהַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁלָּהֶם הוּא מֵהָאֲלּוּקוֹת כִּפִּי שֶׁהִיא
- 41 בְּעוֹלָמוֹת אֱלֹו נִקְרְאִים זֶרַע בְּהִמָּה¹⁰, כַּמְבָּאָר בַּקְּבֵלָה וְחִסְדוֹת עַל
- 42 הַכְּתוּב "וּזְרַעְתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל זֶרַע אָדָם וּזְרַע בְּהִמָּה" שֶׁהַנִּשְׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת

- 43 ששורשן מבחינת "אדם העליון" (ככתוב במעשה המרכבה "ועל הכסא דמות
- 44 כמראה אדם") ויש להם ידיעה גדולה באלוקות, כאדם בִּרְדֵּעַת, נִקְרְאוֹת "זֶרַע
- 45 אָדָם" ושאר הנשמות (אשר כדברי רבנו הזקן ב'תורה אור' "שהם כמעט כל
- 46 הנשמות שבדורותינו") נִקְרְאוֹת "זֶרַע בְּהִמָּה". ואחד ההבדלים בין שני סוגי
- 47 הנשמות הוא, כִּי הַנִּשְׁמוֹת
- 48 דָּאֲצִילוֹת, שהם "זֶרַע אָדָם" גַּם
- 49 בִּיְרִידָתָם לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה,
- 50 למרות שהעולם גשמי וחומרי ולמרות
- 51 שירידו בגוף גשמי וחומרי, בכל זאת
- 52 טָבַע הָרָצוֹא הַתְּשׁוּקָה לְהַתְּקָרֵב
- 53 לאלוקות וְהַעֲלִיָּה שֶׁבָּהֶם בְּנִשְׁמוֹת
- 54 של בחינת "זֶרַע אָדָם" הוּא בְּגִלּוּי
- 55 בְּצוּרָה מוֹדַעַת וְנִגְשָׁת, וְלִכְּנֹן
- 56 נִקְרְאִים בְּשֵׁם אָדָם עַל שֵׁם
- 57 רוּחַ הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא
- 58 לְמַעְלָה¹¹, כְּדִבְרֵי הַכְּתוּב שֶׁהַבְּדִל
- 59 בֵּין "אָדָם" לִ"בְּהִמָּה" הוּא שְׁרוּחַ הָאָדָם
- 60 עוֹלָה, הֵינּוּ שׁוֹאֵפִת לְהַתְּעוֹלֹת כְּלָפִי
- 61 מַעְלָה וְהַנִּשְׁמוֹת דְּבְרִיאָה-
- 62 יְצִירָה-עֲשִׂיָּה (שֵׁהֶם) כַּאֲמוֹר
- 63 מְדִבְרֵי רַבְנֵי הַזֶּקֶן רַב הַנִּשְׁמוֹת¹²),
- 64 כְּשֶׁהֵן יוֹרְדוֹת לְמַטָּה
- 65 וּמִתְּלַבְּשׁוֹת בַּגּוֹף, הֵן נִמְשָׁכוֹת
- 66 אַחֲרֵי הַגּוֹף וְעֵנִינִי עוֹלָם הַזֶּה
- 67 הַגִּשְׁמִי וְלֹא מְרַגְּשׁוֹת אֶת הַשְּׂאִיפָה
- 68 לַעֲלוֹת לְמַעְלָה וְלַהֲתָקֵרֵב לאלוקות,
- 69 וְלִכְּנֹן נִקְרְאִים בְּשֵׁם בְּהִמָּה עַל
- 70 שֵׁם רוּחַ הַבְּהִמָּה הַיּוֹרְדֶת הִיא
- 71 לְמַטָּה כַּהֲמִשְׁךְ הַפְּסוֹק הַמְּבַדִּיל בֵּין
- 72 הָאָדָם לְבְּהִמָּה¹¹. וְעַבְדוֹתָי שֶׁל
- 73 אֵהָרֶן הַמְּדַלִּיק וּמַעְלָה אֶת הַנְּרוֹת הֵן
- 74 הַנִּשְׁמוֹת הִיא לְעוֹרֵר וְלִגְלוֹת אֶת
- 75 טָבַע הָרָצוֹא וְהַעֲלִיָּה שֶׁיִּשְׁנֹו
- 76 בַּעֲצָם וּבַהֲעֵלֶם גַּם בְּנִשְׁמוֹת
- 77 דְּבְרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה,
- 78 בְּהַעֲלוֹתָהּ אֶת הַנְּרוֹת, שֶׁטָּבַע
- 79 הָעֲלִיָּה שֶׁבָּהֶם יְהִיָּה בְּגִלּוּי וְגַם
- 80 הַנִּשְׁמוֹת הַלּוֹל רִגְיִשׁוֹ רָצוֹן וְתְשׁוּקָה
- 81 לְהַתְּקָרֵב לאלוקות.
- 82 וּמְבָאָר בְּדִירוּשִׁים¹³, כַּמְבָּאָרִי חִסְדוֹת, דִּהְטַעַם שֶׁהַעֲלָאֵת הַנְּרוֹת
- 83 [גִּלּוּי טָבַע הָרָצוֹא וְהַעֲלִיָּה דִּהְנִשְׁמוֹת שֶׁאֵין קִיָּם בָּהֶם בְּטַבְעָם
- 84 אֵךְ הוּא נַעֲלָם וְנִסְתָּר] הוּא עַל-יְדֵי אֵהָרֶן דִּוְקָא, כִּי בְּאֵהָרֶן

(8) ריש פ"ט. (9) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ג ה"י. (10) ירמ' לא, כו. וראה תו"א ר"פ משפטים. ובכ"מ. (11) קהלת ג, כא. (12) ראה תו"א שם "שהם (נשמות דבי"ע) כמעט כל הנשמות שבדורותינו, כי נשמות דאצילות הן בני עלי' שהם מועטים כו' אפילו בדורות הראשונים". (13) אוה"ת פרשתנו שם (ס"ע שכו ואילך. שם ע' שלב). סה"מ עטר"ת שם (ע' תעדרו).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

מביא לאותה תוצאה של התעוררות הרצון להתקרב לאלוקות. 43
(ג) וממשיך במאמר, הנ"ל של אדמו"ר מהר"ש דצ'ריף להבין 44
בדברי המדרש שהקדוש-ברוך-הוא אומר לכל אחד מבני ישראל באם 45
שמרת את גרי התורה אני משמר את גרך הנשמה, מהי 46
שיכותם של התורה ושל הנשמה 47
זה לזה, ועוד צריך להבין מדוע 48
השיכות ביניהם היא כל כך עמוקה 49
ועד שהם תלויים זה בזה. 50
ומבאר זה על-פי מה דאיתא 51
יש, מובא במדרש¹⁶ במקום אחר 52
בזכות מי נבראו אלה תולדות 53
השמים והארץ¹⁷ שכתוב בהם 54
"אלה" ובזכות מי הם עומדים 55
וקיימים, בזכות אלה שמות בני 56
ישראל¹⁸ שגם בהם כתוב "אלה", 57
ואלה בני ישראל עצמם בזכות מי 58
עומדים, בזכות אלה העדות 59
והחקים והמשפטים¹⁹ מצוות 60
ודברי התורה שגם בהם כתוב "אלה". 61
ומשמעות דברי המדרש היא 62
שהפונה דבריהם העולם היא בשביל 63
ישאל, והשלמות דישאל 64
היא על-ידי התורה. דעל-ידי 65
שישראל מקימים הפת"ג 66
מצות שניתנו בתורה, הם 67
מתעלים למדרגה דרגה נעלית 68
יותר מכמו שהם מצד עצמם 69
ללא התורה וקיום המצוות. וזהו 70
הטעם הפנימי לכך מה שהנשמה 71
יורדת למטה לעולם הזה הגשמי 72
ומתלבשת בגוף גשמי בכדי 73
לקיים תורה ומצות, למרות שגם 74
קודם לכן בהיותה בעולמות העליונים 75
היא במצב נעלה ביותר פי על-ידי 76
קיום התורה ומצות דבר 77
שאפשרי רק בעולם הזה הגשמי ובגוף 78
גשמי מתעלית הנשמה לדרגה 79
גבוהה למעלה יותר מכמו 80
שהיתה למעלה בעולמות העליונים 81
קדם וירידתה למטה לעולם הזה 82
ובגוף גשמי. וזהו הפירוש בדברי 83
84

כתיב¹⁴ פשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן 1
שיורד על פי מדותיו, וענן זקן אהרן לפי משמעותו הרוחנית 2
הפנימית הוא הלכות התורה¹⁵, ועל הקשר בין הזקן לתורה מבואר 3
בלקוטי תורה שהזקן הוא משערת שיש בהן מעט חיות המוח ולכן אפשר 4
לגזור שערות מבלי להכאיב למוח, 5
וברוחניות השערה היא כמשל והחיות 6
שבה היא כנמשל וכך התורה הנקראת 7
"משל הקדמוני" היא כמשל לקדוש- 8
ברוך-הוא שהוא הנמשל כי על ידי 9
לימוד התורה באים להשגה מסוימת 10
בקדוש-ברוך-הוא ועל-ידי 11
התורה, תורה אור⁶, השופכת 12
אור על הנשמה ומאירה אותה 13
מתגלה ומאיר טבע העליה 14
דהנשמה (שישנו) והוא קיים 15
בהעלם גם בירידתה של הנשמה 16
למטה והתלבשותה בגוף, וזו 17
המשמעות הפנימית של בהעלותך 18
את הנרות היינו שהנשמות 19
מרגישות את הרצון להתקרב לאלוקות 20
בצורה גלויה. 21
ועל-פי-זה יש לבאר השיכות 22
דמאמר רבתינו ז"ל (המובא 23
במאמר הנזכר של אדמו"ר מהר"ש) 24
אם שמרת את גרי אני משמר 25
את גרך, לבהעלותך את 26
הנרות, וזה גם ההסבר מדוע לא די 27
באזכור הפסוק "גר היר' נשמת אדם" 28
ויש צורך להביא גם את דברי המדרש 29
האמורים פי ענן אני משמר 30
את גרך (שמירת הגר שלא 31
תכבה אלא ימשיך להאיר) הוא 32
שהגר והאור דהנשמה (טבע 33
הרצוא והעליה שלה שקיים בה 34
בהעלם גם לאחר הירידה) יהיה 35
בגלוי, וזה שמירת הגר 36
דהנשמה על מנת להבטיח שימשיך 37
להאיר בגלוי ובצורה מורגשת הוא 38
על-ידי שמירת הגר דתורה, 39
הוא על-דרך הענן 40
דבהעלותך את הנרות שעל- 41
ידי אהרן, תורה שאף הוא 42

(14) תהלים קלג, ב. (15) ראה גם לקו"ת פרשתנו שם (ל, ג). (16) שמו"ר פמ"ח, ב. (17) בראשית ב, ד. (18) שמות א, א. (19) ואתחנן ד, מה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 המדרש האמורים שהקב"ה אומר ליהודי אם שְׁמַרְתָּ אֶת גְּרֵי הַתּוֹרָה
2 אֲנִי מְשַׁמֵּר אֶת גְּרֵךְ הַנִּשְׁמָה, שְׁשִׁמִּירַת הַגֵּר דִּהְנִשְׁמָה הִיא
3 עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַגֵּר דִּתּוֹרָה כִּינן שְׁדוּקָא עַל הַתּוֹרָה וְקִיּוֹם מִצְוֹת
4 הַתּוֹרָה עַל יְדֵי הִירִידָה לְגוֹף גִּשְׁמִי בְּעוֹלָם הַזֶּה הַנִּשְׁמָה 'נְשִׁמְרָת' וְזוֹכָה
5 לַהֲתַעֲלוֹת לְדִרְגָּה גְּבוּהָה בִּיּוֹתֵר, לְמַעַל
6 מִהַדְרָגָה בַּה הִיתָה לְפָנֵי הִירִידָה לְמַטָּה.
7 עַד כָּאן בִּיאוּר דְּבָרֵי אֲדוּמָר מִהַר"ש
8 בְּמֵאמְרו הַנּוֹכַח. וְעַל כֵּךְ מוֹסִיף הַרְבֵּי
9 וְאוֹמֵר:
10 וְעַל-פִּי מָה שְׁכָתוּב בְּמֵאמָר
11 הַנּוֹכַח דְּעֵנִין אִם שְׁמַרְתָּ אֶת גְּרֵי
12 אֲנִי מְשַׁמֵּר אֶת גְּרֵךְ לְפִי
13 הַמִּשְׁמַעוֹת הַפְּנִימִית הוּא שְׁעַל-יְדֵי
14 קִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה
15 מִתְּעַלִּית הַנִּשְׁמָה לְמַעְלָה
16 יוֹתֵר מִמָּכּוּ שְׁהִיָּתָה קֹדֶם
17 יְרִידָתָה, יֵשׁ לוֹמֵר, דְּזֶה
18 שְׁמִקְשָׁר בְּמֵאמָר עֵנִין זֶה שֶׁל
19 הַתַּעֲלוֹת הַנִּשְׁמָה דְּוֹקָא עַל יְדֵי הִירִידָה
20 לְמַטָּה עִם הַכּוֹתֵב בְּהַעֲלוֹתָךְ אֶת
21 הַגְּרוֹת, הוּא, כִּי אִכֵּן יֵשׁ קֶשֶׁר
22 פְּנִימִי וְדַמְיוֹן מִהוֹתִי בֵּין שְׁנֵי הַדְּבָרִים
23 כִּי גַם עֵנִין בְּהַעֲלוֹתָךְ אֶת
24 הַגְּרוֹת הוּא²⁰ הַעֲלִיָּה שְׁנַעֲשֶׂה
25 בְּהַנִּשְׁמוֹת לְמַעְלָה יוֹתֵר גַּם
26 מִמָּכּוּ שְׁהִיָּתָה קֹדֶם יְרִידָתָם
27 לְמַטָּה כְּפִי שִׁיתְבָּאֵר לַהֲלָן.
28 (ד) וְבֵאֵוֹר הָעֵנִין בְּפִרְטִיּוֹת
29 יוֹתֵר, יֵשׁ לְהַקְדִּים דְּהַדְּיוּק
30 וְהַשְׁאֵלָה בְּמֵאמָר הַנּוֹכַח מִפְּנֵי מָה
31 הֵם [שְׁמִירַת הַגֵּר דִּתּוֹרָה] תְּלוּיִים
32 וְשְׁמִירַת הַגֵּר דִּתּוֹרָה] תְּלוּיִים
33 זֶה בְּזֶה עַד כִּדִּי כֵךְ שֶׁהַקְּב"ה אוֹמֵר
34 לִיהוּדֵי "אִם שְׁמַרְתָּ אֶת נְרִי" אוֹי "אֲנִי
35 מְשַׁמֵּר אֶת נְרִי" הוּא, כִּי שְׁמַרְתָּ
36 אֶת גְּרֵי הוּא לֹא רַק זֶה
37 שְׁהָאֲדָם "נִשְׁמֵר" בְּמוֹכֵן הַשְּׁלִילִי
38 כְּלוֹמֵר אֲנִי עוֹבֵר חֶסֶד-וְשָׁלוֹם
- עַל צוּרֵי הַתּוֹרָה אֲלֵא שְׁהוּא "שׁוֹמֵר" אֶת הַתּוֹרָה גַּם בְּמוֹכֵן הַחַיּוּבִי
כְּלוֹמֵר מִקְּיָם אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה²¹, וְלִכְּנֵן מְדִיק מִפְּנֵי מָה הֵם
תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה כִּי דְּוֹקָא הַקֶּשֶׁר בֵּין קִיּוֹם הַמִּצְוֹת בְּאוֹפֵן חַיּוּבִי לְשִׁמִּירַת
נֵר הַנִּשְׁמָה דּוֹרֵשׁ בִּיאוּר. דְּזֶה שְׁשִׁמִּירַת הַגֵּר דִּהְנִשְׁמָה תְּלוּיָה בְּזֶה
שְׁאִינוּ עוֹבֵר חֶסֶד-וְשָׁלוֹם עַל
צוּרֵי הַתּוֹרָה, הוּא דְּבֵר מוֹכֵן וְאִינוּ
מְעוֹרֵר שְׁאֵלָה, כִּי כְּשֶׁעוֹבֵר חֶסֶד-
וְשָׁלוֹם עַל צוּרֵי הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה
פָּגָם בְּנִשְׁמָה (כְּדִבְרֵי רַבְּנֵי הוֹקֵן
ב'אֲגָרַת הַתְּשׁוּבָה' שֶׁבִּסְפָּר הַתַּנִּיא פֶּרֶק
ה': "עֲבִירוֹת... הֵן פּוֹגְמִין הַנֶּפֶשׁ כְּנוֹדָע.
וּפָגָם הוּא מַלְשׁוֹן פְּגִימַת הַסִּכֵּן וְהוּא
עַל-דֶּרֶךְ-מִשְׁל מַחְבֵּל עַב שׁוֹר מִתַּרְי"ג
חֲבִלִים דְּקִים כִּכָּה חֲבֵל הַהִמְשַׁכְתָּה...
כְּלוֹל מִתַּרְי"ג מִצְוֹת וּכְשֶׁעוֹבֵר חֶסֶד
וְשָׁלוֹם עַל אַחַת מֵהֵנָּה נִפְסָק חֲבֵל
הַרְק...") וְהַדְּיוּק בְּמֵאמָר הוּא
מָה שְׁשִׁמִּירַת הַגֵּר דִּהְנִשְׁמָה
תְּלוּיָה בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה²² וְעַל זֶה
בֵּא הַבִּיאוּר הָאֲמוֹר שְׁעַל יְדֵי קִיּוֹם
הַתּוֹרָה הַנִּשְׁמָה מִתְּעַלִּית. וְיֵשׁ
לְהוֹסִיף, שְׁהַדְּיוּק בְּמֵאמָר
אוֹדוֹת הַקֶּשֶׁר בֵּין קִיּוֹם הַתּוֹרָה וְשִׁמִּירַת
וְעַלִּית הַנִּשְׁמָה הוּא בְּעֶקֶר בְּנוֹגֵעַ
נִשְׁמוֹת דְּאֲצִילוֹת הַנִּשְׁמוֹת
הַגְּבוּהוֹת הַנִּקְרָאוֹת "זֶרַע אֲדָם".
דְּבְנוֹגֵעַ נִשְׁמוֹת דְּבִרְיָאָה-
יִצְרָה-עֲשִׂיָּה (שְׁהֵם רַב
הַנִּשְׁמוֹת וְנִקְרָאוֹת "זֶרַע בְּהֵמָה",
כֵּאֲמוֹר) יֵשׁ לוֹמֵר דְּזֶה
שְׁשִׁמִּירַת הַגֵּר דִּהְנִשְׁמָה
תְּלוּיָה בְּגֵר דִּתּוֹרָה הוּא דְּבֵר
מוֹכֵן שְׁאִינוּ מְעוֹרֵר תַּמִּיהָ דְּכִינֵן
שְׁאֲצֵלָם הַגּוֹף וְנִפְשׁ הַבְּהֵמִית
מַעֲלִים וּמִסְתִּיר עַל הַנִּשְׁמָה,
לִכְּנֵן שְׁמִירַת הַגֵּר דִּנִּשְׁמָתָם
הוּא עַל-יְדֵי קִיּוֹם הַתּוֹרָה
וּמִצְוֹת הַפּוֹעֵלֶת אֵל גִּילּוֹי טַעַם הַרְצוֹן

(20) רֹאה סה"מ תרכ"ט ע' רכ ואילך. וְרֹאה גַם ד"ה בַּהֲעֲלוֹתְךָ ה'תשל"ד ס"ב (לִקְמֵן ע' שֶׁט). (21) וְעַפ"ז יוֹמַתֵק לִשׁוֹן
הַמְדֻרֵּשׁ אִם שְׁמַרְתָּ אֶת נְרִי כו' וְאִם כִּבִּיתָ אֶת נְרִי, שְׁאִין זֶה כִּפֵּל עֵינִין, אֲלֵא הֵם שְׁנֵי עֵינִימִם. "כִּבִּיתָ אֶת נְרִי" הוּא שְׁהָאֲדָם
עוֹבֵר ח"ו עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה [וְאִז "אֲנִי מַכְבֶּה אֶת נְרִי", נִשְׁנַעֲשֶׂה פָּגָם בְּהַנִּשְׁמָה, כְּדִלְקָמֵן בְּפָנִים], וְ"שְׁמַרְתָּ אֶת נְרִי" הוּא דְּלֹא
רַק שְׁאִינוּ עוֹבֵר ח"ו אֲלֵא שְׁהוּא מִקְּיָם מִצְוֹת הַתּוֹרָה [וְאִז "אֲנִי מְשַׁמֵּר אֶת נְרִי", שְׁנוֹסֵף בְּהַשְׁמִירוֹן]. (22) וְעַפ"ז יוֹמַתֵק מ"ש
בְּהַמֵּאמָר דְּצִרִיךְ לְהַבִּין בְּאֵם שְׁמַרְתָּ אֶת נְרִי אֲנִי מְשַׁמֵּר אֶת נְרִי, מִהוּ שִׁיכּוֹתָם כו' – דְּלִכְאוּרָה הִי' מִסְפִּיק שִׁיאֲמֹר צִרִיךְ
לְהַבִּין מִהוּ שִׁיכּוֹתָם כו' וְלִמָּה מַעֲתִיק עוֹד פַּעַם לִשׁוֹן הַמְדֻרֵּשׁ? וְיֵשׁ לוֹמֵר, שְׁכוֹנוֹתָ בְּזֶה הִיא לְהַדְּגִישׁ שְׁהַדְּיוּק הוּא רַק
ב"אִם שְׁמַרְתָּ כו' (וְלֹא ב"אִם כִּבִּיתָ").

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 והתשוקה שקיים בכל נשמה, גם בנשמות הנמוכות אלא שהוא בהעלם,
 2 בדומה לפעולתו של אהרן בנשמות ישראל על ידי הדלקת הנרות (כנ"ל סעיף
 3 ב). ויהיוק והשאלה במאמר הוא בעקר בנשמות דאצילות, ויהיוק והשאלה במאמר
 4 דכיון שאצלם הנשמה היא בגלוי, למה צריכים הם לגר דתורה.
 5 ויעל-פי-זה לאחר שהוכח שהדיוק והשאלה במאמר אודות הקשר בין
 7 קיום התורה ושמירת הנשמה מתייחסים לנשמות הגבוהות, יש
 10 להבין כיצד הביאור אכן מיישב את השאלה, כלומר צריך להבין מה
 12 שכתוב במאמר במענה לשאלה הוזהר דזה ששמירת הגר
 14 דהנשמה היא על-ידי שמירת הגר דתורה הוא, כי
 16 אלה שמות בני ישראל, עומדים בזכות אלה העדות והחקים
 18 דהנשמה הם מתעלים למדרגה געלית ויתר²³ (אבל הדרגה דנשמות ישראל שמצד
 13 עצמם, אינה תלויה לכאורה בתורה), ופרוש אם
 14 שמרת את גרי אני משמר את גרך הוא, ששמירת הגר דהנשמה (היינו דרגת הגר
 16 דהנשמה מצד עצמה²⁴) הוא על-ידי שמירת הגר דתורה. ויש לבאר זה על-פי מאמר הזהר²⁵
 18 המובא בתניא²⁶, דכמו שאור הגר אינו מאיר ונאחז בפתילה בלי שמן, כן אין השכינה שורה
 20 על גוף האדם שנמשל לפתילה אלא על-ידי מעשים טובים שנמשלו לשמן. ומבאר בתניא²⁷,
 22 דהטעם על זה ש(השראת השכינה על גוף האדם היא דוקא על-ידי קיום המצוות (מעשים
 24 טובים), ולא די לו בנשמתו שהיא חלק אלקה ממעל להיות היא בשמן לפתילה, כי נשמת
 26 האדם, אפילו כשהוא צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים, אינה בטלה במציאות
 28 לגמרי, רק הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו. והמצוות שהן פנימיות רצונו יתברך, אין החיות
 30 שביך דווקא בנשמות נמוכות אבל
- והתשוקה שקיים בכל נשמה, גם בנשמות הנמוכות אלא שהוא בהעלם,
 בדומה לפעולתו של אהרן בנשמות ישראל על ידי הדלקת הנרות (כנ"ל סעיף
 ב). ויהיוק והשאלה במאמר הוא בעקר בנשמות דאצילות, ויהיוק והשאלה במאמר
 דכיון שאצלם הנשמה היא בגלוי, למה צריכים הם לגר דתורה.
 ויעל-פי-זה לאחר שהוכח שהדיוק והשאלה במאמר אודות הקשר בין
 קיום התורה ושמירת הנשמה מתייחסים לנשמות הגבוהות, יש
 להבין כיצד הביאור אכן מיישב את השאלה, כלומר צריך להבין מה
 שכתוב במאמר במענה לשאלה הוזהר דזה ששמירת הגר
 דהנשמה היא על-ידי שמירת הגר דתורה הוא, כי
 אלה שמות בני ישראל, עומדים בזכות אלה העדות והחקים
 דהנשמה הם מתעלים למדרגה געלית ויתר²³ (אבל הדרגה דנשמות ישראל שמצד
 עצמם, אינה תלויה לכאורה בתורה), ופרוש אם
 שמרת את גרי אני משמר את גרך הוא, ששמירת הגר דהנשמה (היינו דרגת הגר
 דהנשמה מצד עצמה²⁴) הוא על-ידי שמירת הגר דתורה. ויש לבאר זה על-פי מאמר הזהר²⁵
 המובא בתניא²⁶, דכמו שאור הגר אינו מאיר ונאחז בפתילה בלי שמן, כן אין השכינה שורה
 על גוף האדם שנמשל לפתילה אלא על-ידי מעשים טובים שנמשלו לשמן. ומבאר בתניא²⁷,
 דהטעם על זה ש(השראת השכינה על גוף האדם היא דוקא על-ידי קיום המצוות (מעשים
 טובים), ולא די לו בנשמתו שהיא חלק אלקה ממעל להיות היא בשמן לפתילה, כי נשמת
 האדם, אפילו כשהוא צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים, אינה בטלה במציאות
 לגמרי, רק הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו. והמצוות שהן פנימיות רצונו יתברך, אין החיות
 שביך דווקא בנשמות נמוכות אבל

(23) וכמ"ש בהמאמר "שע"י תרי"ג מצוות עיי"ז מתעלה האדם כו'". (24) והגם ד"משמר את נרך" הוא שנוסף בה שימור (כנ"ל הערה 21) – הרי ענין השימור הוא שהדבר עצמו נשמר [וע"ד שמרת את נרי, דהגם שענין שמרת הוא לא רק שאינו עובר אלא שמקיים המצוה, מ"מ, אין זה הוספה בהמצוה אלא שמקיים המצוה עצמה]. (25) ח"ג (פ' בלק) קפז, א. (26) פל"ה (מד, א). (27) שם (מד, סע"א ואילך).

ביאור בדרך אפשר

מבלי לייחס לאותה חיות מציאות עצמאית מסוימת. וְלִכְּן הִשְׁרָאתָ
הַשְׂכִּינָה עַל גּוֹף הָאָדָם לֹא יְכוּלָה לְהִיטֵב בְּזִכּוֹת עֵצֶם הַעוֹבְדָה שִׁישׁ
לוֹ נִשְׁמָה אֲלֵא הִיא עַל־יְדֵי קִיּוֹם הַמְּצוֹת דּוֹקָא, כִּי עֲנִין
הַמִּשְׁמַעוֹת שֶׁל הַשְׁרָאתָ הַשְׂכִּינָה בְּאִיזָה דָּבָר הוּא שְׁאוֹתוֹ הַדָּבָר
נִכְלָל בְּאוֹר ה' וּמֵאֲבָד אֵת
מִצִּיאָתוֹ הַעֲצָמִית (כְּמוֹ נֵר קֵטֵן שֶׁנִּכְלָל
בְּאֲבוּקָה גְדוֹלָה) וּבִטָּל לוֹ
בְּמִצִּיאוֹת לְגִמְרֵי בְּצוּרָה מְלֵאָה
וּמוֹחֲלֵט מִבְּלִי שֶׁתְּהִיָּה לוֹ מִצִּיאוֹת
כִּלְשֵׁהי מִשְׁלוֹ, שְׁאֵז דּוֹקָא שׁוֹרָה
וּמִתְגַּלָּה וּמֵאִיר בּוֹ ה' אֶחָד
כֹּאמֹר שֶׁהִשְׁרָאתָ הַשְׂכִּינָה יְכוּלָה לְהִיטֵב
רַק כֹּאשֶׁר הִדְּבַר אוֹ הָאֲדָם שָׁבוּ הַשְׂכִּינָה
שׁוֹרָה יִהְיֶה בִּבְטִיּוֹל מוֹחֲלֵט לֵאלּוּקוֹת.
וְעַל־פִּי־זֶה יֵשׁ לְבָאֵר זֶה
שֶׁשְׂמִירַת הַגֵּר הַנִּשְׁשָׁמָה הִיא
עַל־יְדֵי שְׂמִירַת הַגֵּר דְּתוֹרָה,
כִּי עֲנִין הַגֵּר וְהָאוֹר הַנִּשְׁשָׁמָה
הוּא הַבְּטוּל שְׁלֵה²⁸, וּשְׁלֵמוֹת
הַבְּטוּל הַנִּשְׁשָׁמָה (בְּטוּל
בְּמִצִּיאוֹת לְגִמְרֵי) הוּא עַל־
יְדֵי קִיּוֹם הַמְּצוֹת דּוּקָא וְאִינוּ
יְכוּל לְהִיטֵב בְּכּוֹחַת שֶׁל הַנִּשְׁמָה מִצַּד
עַצְמָהּ. וְזֶהוּ שֶׁהַגֵּר הַנִּשְׁשָׁמָה
נִקְרָא גֵרָה (דְּהָאָדָם), וְהַגֵּר
דְּתוֹרָה וּמְצוֹת נִקְרָא גֵרִי
(דְּהִקְבָּ"ה), וְזֹאת לְמִרְתָּ שֶׁבִּפְסוּק
הַנִּשְׁמָה נִקְרָאת "נֵר ה'" וְלֹא נֵר הָאֲדָם
כִּי הַבְּטוּל הַנִּשְׁשָׁמָה (שְׁמִצָּד
עַצְמָהּ לֹאא קִיּוֹם הַמְּצוֹת) אִינוּ
בְּטוּל בְּחִקְלִית וְכֹאמֹר שֶׁגַם צָדִיק
הַעוֹבֵד אֵת ה' בִּאֲהָבָה וּבִירָאָה עֲדִין
יְכוּל לְהִיטֵב בְּחִתְנָת 'יֵשׁ' וְלִכְּן הַנִּשְׁמָה
נִקְרָאת - גֵרָה דְּהָאָדָם, וְהַגֵּר
דְּמְצוֹת שֶׁהוּא פְּנִימִיּוֹת רְצוֹנוֹ
יִתְבָּרֵךְ וּמֵאוֹחֵד בּוֹ וְכוּלָּו בּוֹ, דּוּקָא
הוּא גֵרִי דְּהִקְבָּ"ה. וְעַל־יְדֵי
שֶׁהָאָדָם מְקִים אֵת הַמְּצוֹת

ביאור בדרך אפשר

39 וּמֵאֲחֻדָּתוֹת בִּבְקָה"ה וְהַחַיִּית שִׁבְחָהּ הִיא לֵלָא כֹּל מִצִּיאוֹת שֶׁל "ש" אֵלָא בְּתַכְלִית
 40 הַבִּיטוּל, נִמְשָׁךְ בְּטוּל זֶה גַּם בְּנִשְׁמָה, אֲנִי הַקִּבְ"ה מְשֻׁמֵּר אֶת
 41 גִּרְךָ 29 נִרוֹ שֶׁל הָאָדָם.
 42 (ה) וְלִהְיֶיר, דְּמֵאֲמָר הַנִּלְ דִּיבֹר־הַמִּתְחִיל וַיִּדְבֹּר גּוֹ' בַּהֲעֲלוֹתָךְ מִשְׁנַת
 43 תִּרְכַּ"ט שֶׁנֶּךָ לַחַג הַשְּׁבוּעוֹת.
 44 דְּנוֹסָף לְזֶה שְׁפָרְשֵׁת
 45 בַּהֲעֲלוֹתָךְ אֶת הַגִּזְרֹת (הַתְּחַלַּת
 46 הַמַּאֲמָר) קוֹרִין לְאַחֲרֵי חֵג
 47 הַשְּׁבוּעוֹת 30, נִרְשָׁם בְּהַתְּחַלַּת
 48 הַמַּאֲמָר שֶׁהוּא שֶׁנֶּךָ לְדִבְרוֹ
 49 הַמִּתְחִיל, וַיִּדְבֹּר אֲנִכִּי 31 שְׁהוּא
 50 הַמַּאֲמָר שֶׁל חֵג הַשְּׁבוּעוֹת אוֹתָהּ שָׁנָה.
 51 וְעַל־פִּיזָה בַּהֲתָאם לִשְׁיִיכּוֹת שֶׁל
 52 הַמַּאֲמָר לַחַג הַשְּׁבוּעוֹת יֵשׁ לוֹמַר,
 53 דְּזֶה שְׁמִבְאָר בְּמַאֲמָר הַנּוֹכַח, שֶׁל
 54 פִּרְשַׁת בַּהֲעֲלוֹתָ תִּרְכַּ"ט שְׁעַל־יָדֶי
 55 קִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצּוֹת נַעֲשֶׂה
 56 עֲלֵיהָ בְּנִשְׁמָה, לַעֲוַמַת מִצְבַּח קוֹדֶם
 57 שִׁירָדָה לַעֲוֹלָם הַזֶּה, כִּמְבֹאֵר לַעֲלִיל
 58 הוּא עַל־דֶּרֶךְ הָעֲלִוִי דִּישְׁרָאֵל
 59 שְׁנִתְחַדַּשׁ בְּמִתָּן תּוֹרָה לַעֲוַמַת
 60 מִצְבָּם לִפְנֵי מִתָּן תּוֹרָה, כִּפִּי שִׁיתְבָּאֵר
 61 לַהֲלֹךְ.
 62 וְהַעֲנִין הוּא, דְּהֶאֱהָבָה
 63 הַטִּבְעִית שְׂבָכָל אֶחָד
 64 מִיִּשְׂרָאֵל לִהְיוֹת דְּבוֹק בִּה'
 65 וְלֹא לִפְרֹד מִמֶּנּוּ וַיִּתְבָּרַךְ בְּשׂוֹם
 66 אֶפְסָן אֶפְסָלוֹ אִם כִּדִּי לֹא לַהִיפֹר
 67 מִהַדְּבִיקוֹת בִּבְקָה"ה יֵשׁ צוּרֶךְ
 68 בְּמִסְרִית נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ וּוִיתוֹר עַל
 69 הַחַיִּים כְּפוּעַל, הִיתָה אַצֵּל בִּי יִשְׂרָאֵל
 70 גַּם קֹדֶם מִתָּן תּוֹרָה, שֶׁהָיָה
 71 אֲהָבָה זֹו הִיא יְרוּשָׁה לָנוּ
 72 מֵאַבְרָהָמֵינוּ אֲבֵרָהִים יִצְחָק וְיַעֲקֹב.
 73 וְעַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתְּנַיִ 32

אָפֿן אָפֿילוּ בַּמִּסִּירַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, הִיָּתָה גַם קֹדֶם מִתֵּן
 אֶיְרוּשָׁה לָנוּ מֵאַבּוֹתֵינוּ. וְעַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתְּנִיָּא³²

28) ראה תניא רפ"ט (כד, ב) "הגם שתהי' אין ואפס ותבטל שם במציאות לגמרי". 29) והגם שהביטול שנמשך בהנשמה ע"י קיום המצוות הוא למעלה מהביטול להנשמה שמצד עצמה, מ"מ נקרא בשם שמירה (אני משמר את נרך), דענין השמירה הוא שהדבר עצמו נשמר (כנ"ל הערה 24), כי גם ביטול זה שייך להנשמה, כדלקמן סעיף ט. 30) אלא שיש שנים שקוראין גם פ' נשא לאחר חג השבועות (כבשנה זו – תשכ"ט). וע"ד שפרשת במדבר קוראין לעולם בהשבת שלפני חג השבועות ולפעמים גם פ' נשא. 31) דחג השבועות תרכ"ט (נדפס בסה"מ תרכ"ט ע' קצג ואילך). 32) פ"ח (כג, ב). וראה קיצורים והערות לתניא שם (ע' ק).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

אישי הרי גם כְּשֶׁהֶאֱבָה וְהֶרְצוֹן שְׁלֹו הוּא שְׁיִשְׁלֵם ויתמלא
ויתבצע רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, רצונו של הקב"ה ולא ברצון ושאיפה לתועלת
אישית מִכָּל-מָקוֹם, עֵצָם עֲנִין הָאֱהָבָה וְהֶרְצוֹן הוּא מְצִיאוֹת
ונותן ביטוי למציאות האישית של האדם האוהב. וְאֲמַתִּית עֲנִין הַבְּטוּל

של האדם לאלוקות הוּא לא כאשר

יש לו התעוררות של רצונות ורגשות,
ולו הנעלים ביותר אלא בְּעִבּוּדָה
דְּקִבְלַת עַל, כאשר האדם עובד את
ה' מתוך גישה שְׁהוּא כְּמוֹ עֶבֶד
שָׁאִין לוֹ שוֹם רְצוֹנוֹת אישיים
משלו, וְכָל מָה שְׁעוֹשֶׂה הוּא
מִצַּד עַל הָאֲדוֹן שְׁמִטָּל עָלָיו,
שְׁמִצַּד זֶה הוּא מְכַרְךָ לְקִנָּם
רְצוֹן הָאֲדוֹן ובמובן זה, היינו מצד
מעלת הביטול, הגישה של העבד
שמבצע את הרצון של אדונו בלי
להבין ובלי לחוש רגשות של רצון
לעשות זאת, היא הנעלית יותר שהרי
העושה בקבלת עול בטל יותר
מהעושה עם הבנה או רגש.

וְיֵשׁ לוֹמֵר, דְּכִינן שְׁבִטוּל
הַמְּרַכֵּב לְהֶרֶב הוּא לֹא
מִצַּד הֶרְצוֹן דְּהַמְּרַכֵּב
(שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת בְּטִלָּה
לְהֶרֶב וּמְרַכֵּב אֵלָיו שהרי
למרכב אין דעת ואין רגש) אֵלָא
הַבְּטוּל שֶׁלָּה הוּא מִצַּד הֶרֶב
שְׁמוּלִיךְ וּמוֹבִיל אוֹתָהּ כְּרִצּוֹנוֹ, לְכִן
בִּאֱהָבָה הַטְּבַעִית שִׁישׁ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בִּירוּשָׁה מִהֶאֱבֹת הֵן הֵן
הַמְּרַכֵּב, הָרִי לְמֹרֹת שִׁישׁ בֹּזֵה
רִגֵּשׁ שֶׁל אֱהָבָה לִאֲמֹתוֹ שֶׁל דְּבַר כְּלֹוֹל
בְּהַעֲלֵם גַּם הַבְּטוּל דְּקִבְלַת
עַל שְׁהוּא הַבְּטוּל הַנְּעִלָה בְּיוֹתֵר,
כִּאֲמֹר. וְיִלְהַעֲרֵי מִמָּאֲמֵר
רְבּוּתִינוּ וְיִלְהַעֲרֵי מִמָּאֲמֵר
שְׁהַקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה

זֶה שְׁהֶאֱבֹת הוֹרִישוּ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֱהָבָה זֶה שִׁיף
לְזֶה שְׁהֶאֱבֹת הֵן הֵן הַמְּרַכֵּב³³, היינו שהדרגה שלהם גבוהה מאד
והם בחינת המרכבה העליונה דְּעֲנִין הַמְּרַכֵּב הִיא שְׁהִיא בְּטִלָּה
לְהֶרֶב כְּבִיטוּל מוֹחֲלֵט שְׁהִיא אֵין לָהּ כָּל רְצוֹן מִשְׁלָה [זֶה שְׁהִלִּכְת

הַמְּרַכֵּב (הַסּוֹסִים) הִיא כְּפִי
רְצוֹן הֶרֶב וְלֹא בִיטוּי לְרִצּוֹנוֹת
שֶׁלָּהּ הוּא לֹא מִפְּנֵי שְׁרוּצִים
שְׁתִּהִיָּה לְהֶם שִׁכּוֹת לְהֶרֶב
וּכְרִצּוֹן לְהַגִּשִּׁם שְׁאִיפָה שֶׁלָּהּ (עַל-
דֶּרֶךְ אֱהָבָה הַטְּבַעִית הַנִּלְ
שִׁישׁ בְּכָל יְהוּדִי לִקְבִ"ה שְׁהִיא
הֶרְצוֹן שְׁהוּא יְהִיָּה דְּבּוֹק
בִּה') אֵלָא מִפְּנֵי בְּטוּלָם
לְהֶרֶב וּבִלִּית בְּרִירָה], וְלִפִּי
הַאֲמֹר לְעִיל שְׁבִיטוּל הוּא הַכִּלִּי
לְהַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה וְגִילּוֹי אֲלוֹקוֹת וְיֵשׁ
לֹמֵר, שְׁבִיטוּלָה הַטְּבַעִית
הַבָּאָה בִּירוּשָׁה מִהֶאֱבֹת הֵן
הֵן הַמְּרַכֵּב כְּלֹוֹלָה (בְּהַעֲלֵם)
גַּם הָאֱהָבָה שְׁבִיטוּלָה³⁴, שְׁאִינוֹ
רוּצָה לְעַצְמוֹ כְּלָל, וְכָל רְצוֹנוֹ הוּא שְׁתִּהִיָּה גִלּוֹי
אֲלוֹקוֹת בְּעוֹלָם³⁵ וְשְׁתִּשְׁלֵם הַפּוֹנָה דְּדִירָה³⁶ לוֹ
יְתַבְרַךְ בְּתַחְתּוֹנִים.
וְהִנֵּה יְדוּעָה³⁷ דְּאֱהָבָה הִיא הָאֱהָבָה וְהֶרְצוֹן
דְּהָאֲדָם (הָאוֹהֵב), וְלִכֵּן, גַּם כְּשֶׁהֶאֱבָה
וְהֶרְצוֹן שְׁלֹו הוּא שְׁיִשְׁלֵם רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, מִכָּל-
מָקוֹם, עֵצָם עֲנִין הָאֱהָבָה וְהֶרְצוֹן הוּא מְצִיאוֹת.
וְאֲמַתִּית עֲנִין הַבְּטוּל הוּא בְּעִבּוּדָה דְּקִבְלַת עַל,
שְׁהוּא כְּמוֹ עֶבֶד שָׁאִין לוֹ שוֹם רְצוֹנוֹת, וְכָל מָה
שְׁעוֹשֶׂה הוּא מִצַּד עַל הָאֲדוֹן שְׁמִטָּל עָלָיו,
שְׁמִצַּד זֶה הוּא מְכַרְךָ לְקִנָּם רְצוֹן הָאֲדוֹן. וְיֵשׁ
לֹמֵר, דְּכִינן שְׁבִטוּל הַמְּרַכֵּב לְהֶרֶב הוּא לֹא
מִצַּד הֶרְצוֹן דְּהַמְּרַכֵּב (שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת בְּטִלָּה
לְהֶרֶב וּמְרַכֵּב אֵלָיו) אֵלָא מִצַּד הֶרֶב, לְכִן
בִּירוּשָׁה מִהֶאֱבֹת הֵן הֵן הַמְּרַכֵּב, כְּלֹוֹל בְּהַעֲלֵם
גַּם הַבְּטוּל דְּקִבְלַת עַל. וְיִלְהַעֲרֵי מִמָּאֲמֵר רְבּוּתִינוּ
בְּשַׁעָה שְׁהַקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע
סוף מדובר בתחושה אישית וברצון

(33) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. (34) המעלה דאבהה זו על אבהה הטבעית – ראה תניא פמ"א (נז, ב ואילך). ובארוכה – בסה"מ תר"ס ע' קמט ואילך. ובתניא שם (נח, א) דה"אבהה הטבעית שכלב כל ישראל" היא (לא רק להיות דבוק בו אלא גם) "לעשות כל מה שהוא רצון העליון ב"ה", ולכן "יש לכל אדם להרגיל עצמו בכוונה זו". (35) בלקו"ת פרשתנו (ל, א) (הובא בסה"מ תר"ס שם)) שאבהה זו היא אבהה דאהרן שלמעלה מאבהה דאברהם. אבל ראה תניא שבהערה הקודמת דענין זה שייך לכל אחד מישראל מצד אבהה המסותרת שבירושה מהאבות. וראה אוה"ת פרשתנו (ע' שלח) "והמשכיל יבין שלא שאברהם לא הגיע למדינת אה"ר דאהרן ח"ו, אלא זהו כמו שבמ"ת נמשך הכח לישראל שיוכלו להמשיך אוה"ס ע"י מצוות מעשיות מה שלא זכה לזה אברהם". (36) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. (37) ראה לקמן ח"ד ע' יז. (38) שבת פח, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 לְנִשְׁמַע כו' יצאה בת קול ואמרה מי גִּלָּה לְבִנִי רָז סוד זֶה שיש
2 להקדים נעשה לנשמע, וּמִבְּאֵר על כן בְּחִסְדֵּיכוֹת³⁹ דָּוָה שֶׁהִקְדִּימוֹ
3 נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע [שֶׁבְּטוּל דְּקָבָלַת על עֲצָמוֹ הוּא בְטוּל נַעֲלָה
4 בְּיוֹתֵר, בביטול של האדם לקב"ה מתוך קבלת עול, לא בעקבות הבנה
5 והשגה או רגשות, יש דרגות שונות עד
6 כמה הביטול הוא עמוק ופנימי.
7 והקדמת נעשה לנשמע, כאשר בני
8 ישראל קבלו על עצמם לעשות ולקיים
9 את דברי התורה אפילו לפני ששמעו
10 מה הם הוא ביטול עמוק מאד הנקרא
11 בחסידות בְטוּל לְבַעַל הָרָצוֹן
12 שכן יתכן מצב שבו האדם בטל לרצון
13 מסוים של הקב"ה אבל הוא עדיין
14 נשאר מציאות כלשהי לעצמו, ויתכן
15 שכלפי רצון אחר הוא לא יתבטל, אבל
16 ביטול ל"בעל הרצון" היינו ביטול אל
17 הקב"ה בעצמו באופן שהאדם מבטל
18 את כל מציאותו לחלוטין וממלא
19 הביטול הוא כלפי כל רצון, איוה
20 שיהיה] הוּא עַל-יְדֵי שבאותה
21 שעה שאמרו נעשה ונשמע היה אצלם
22 גְּלוּי אֶהְיֶה מְסֻתָּרָה, הנקראת
23 רָז כי היא דומה לסוד שברוך כלל
24 הוא נעלם. ולכאורה נשאלת השאלה:
25 הוֹסֵכֶר לעיל בהרחבה שרגשי אהבה
26 הם ביטוי למציאותו של האוהב ורק
27 קבלת עול ללא רגש, כמו עבר
28 שמקיים את רצון אדונו מפני ההכרח,
29 היא ביטול אמיתי. ואין הדברים עולים
30 בקנה אחד עם האמור כאן שבני
31 ישראל הגיעו לביטול הכי עמוק של
32 הקדמת נעשה לנשמע על ידי גילוי
33 האהבה המסותרת? וכדי להשיב על
34 שאלה זו מוסיף: וְיֵשׁ לֹמֵר,
35 שֶׁשִּׁיִּכּוֹת דְּאֶהְיֶה מְסֻתָּרָה
36 (מְצִיאוֹת) לְהִקְדֵּמַת נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע (בְטוּל דְּקָבָלַת על),
37 למרות שלכאורה יש סתירה בניהם הוּא, כִּי אֶהְיֶה מְסֻתָּרָה הוּא
38 בִּירוּשָׁה מְהֻבָּאֹת הֵן הֵן מְרַכְּבָה. ומאחר ששורש האהבה הוּ
39 הוא מהביטול של האבות שהיה ביטול עמוק ונעלה עד כדי כך שהאבות הן
40 "המרכבה" שאין לה שום רצון משלה, לכן אף שלמעשה יש כאן רגש של
- אהבה, אין זו אהבה שסותרת לביטול אלא אדרבה התעוררות והתגלות
אהבה המסותרת היא שגרמה לבני ישראל לומר "נעשה ונשמע" מתוך
ביטול בתכלית]. וּמִנְּהָה מהאמור לעיל שבאמירת "נעשה ונשמע" לפני מתן
תורה היו בני ישראל בביטול כל כך עמוק ופנימי מוֹכֵן, דְּהִבְטוּל
שֶׁנִּמְשָׁךְ לְיִשְׂרָאֵל בְּמִתֵּן תּוֹרָה
(לְאַחֲרֵי שֶׁהִקְדִּימוֹ נַעֲשֶׂה
לְנִשְׁמַע) הוּא בְטוּל נַעֲלָה
יֹתֵר גַּם מִהִבְטוּל דְּמְרַכְּבָה
שהיה אצלם לפני מתן תורה שהרי
מובן שבמתן תורה נתעלו לדרגה
גבוהה יותר, כפי שיתבאר להלן מהי
ההוספה בענין הביטול שנפעלה במתן
תורה ועדיין לא היתה בבני ישראל
כשאמרו נעשה ונשמע.
(ו) וְהִעֲנִין הוּא, דְּאֵיתָּא יֵשׁ,
מובא בַּגְמָרָא⁴⁰ אָמְרוּ עֲלֵיוּ עַל
רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שְׁלֹא הֵינִי
לֹא הוֹתִיר מְבִיל לְלִמּוֹר דְּבֵר גְּדוֹל
וְדֵבֵר קָטָן, דְּבֵר גְּדוֹל מַעֲשֶׂה
מְרַכְּבָה, דְּבֵר קָטָן הֵינִי
דְּאִפְּי וְרָבָא. וּמִבְּאֵר
בַּמָּאֲמָר⁴¹ הַנּוֹכַח מִשְׁנֵת תְּרַכ"ט,
דְּהִשְׁתַּם שֶׁמַּעֲשֶׂה מְרַכְּבָה
נִקְרָא דְּבֵר גְּדוֹל הוּא, כִּי עַל-
יְדֵי הַמְרַכְּבָה⁴² מַגִּיעַ הָאָדָם
הַרוֹכֵב עַל הַמְרַכְּבָה לְמָקוֹם
שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהִגִּיעַ לְשֵׁם מִצַּד
עֲצָמוֹ לֹא הַמְרַכְּבָה, וּכְמוֹ כֵּן
הוּא בַּמְרַכְּבָה הַעֲלִיּוֹנָה,
שֶׁהֵינִי חַיִּית הַקּוֹדֵשׁ הַעֲלִיּוֹנָה
נוֹשְׂאוֹת וּמַגְבִּיהוֹת וּמְרוֹמְמוֹת אֵת
הַפֶּסֶס⁴³ וְאֵת הָאָדָם הַעֲלִיּוֹן
שֶׁעַל הַפֶּסֶס⁴⁴ לְבַחֲנִית לֹא
אָדָם⁴⁵ שֶׁלְמַעֲלָה מִבַּחֲנִית "אדם".
וְעַקֵּר הַהֲעֲלָאָה שֶׁל הַפֶּסֶס וְשֶׁל
בַּחֲנִית אָדָם לְבַחֲנִית לֹא אָדָם, הוּא בַּמְרַכְּבָה דְּהֻבָּאֹת (הָאָבוֹת
הֵן הֵן הַמְרַכְּבָה), מְרַכְּבָה דְּאֲצִילוֹת שֶׁכֵּן הַמְרַכְּבָה הַעֲלִיּוֹנָה קִיִּימָת
בְּכָל עוֹלָם לִפִּי עֲנִינוּ וּמְדֻרְגָּתוֹ וְלֹא דוֹמָה הַמְרַכְּבָה דְּאֲצִילוֹת לַמְרַכְּבָה כְּפִי
שֶׁהִיא בְּעוֹלָמוֹת שֶׁלְמַטָּה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת). כִּי הַעֲלִיָּה דְּבַחֲנִית אָדָם
לְבַחֲנִית לֹא אָדָם שֶׁעַל-יְדֵי מְרַכְּבָה דְּבִרְיָאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה

(39) לקו"ת במדבר ביאור על בשעה שהקדימו (יד, ד). (40) סוכה כח, א. (41) סה"מ תרכ"ט ע' רטז ואילך. (42) בהבא לקמן ראה גם תו"א יתרו עא, ב. ובכ"מ. (43) ראה בחיי עה"פ תרומה כה, יא בשם פרד"א [ספ"ד. וראה ברד"ל שם]. שמו"ר ספכ"ג. במדב"ר ספי"ד. פיוט "והחיות" במוסף לר"ה (בנוסף הקדושה) נוסח אשכנז. (44) ראה יחזקאל א, כו. (45) לשון הכתוב — שמואל"א טו, כט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 העולמות שלמטה מאצילות היא שהאדם שעל הפסא (אדם)
2 דבריא-יצירה-עשה) מתעלה לדרגא שהיא בחינת לא
3 אדם לגבי אדם דבריא-יצירה-עשה היינו לעולם האצילות
4 שעם מעלתו ביחס לעולמות ב"ע, עדין הוא בכלל העולמות. ועל-ידי
5 המרפכה דהאבות, מרפכה
6 דאצילות, נעשה העליה
7 דבחינת אדם דאצילות
8 לבחינת לא אדם שלמעלה
9 מאצילות, אריף בחינת "אריף"
10 אנפין" שב"כתר עליון" שבאין סוף
11 שהוא למעלה מארבעת העולמות.
12 וזהו שמעשה מרפכה נקרא
13 דבר גדול, כי אדם, זעיר
14 אנפין, פנים קטנות (כאשר בדרך
15 כלל הכוונה למידות של עולם
16 האצילות שלעומת אור האין-סוף
17 שלמעלה מאצילות יש בהן אור מועט)
18 הוא בחינת קטנות וצמצום,
19 ועל-ידי המרפכה הוא בחינת
20 "אדם" שבקטנות מתעלה לבחינת
21 "לא אדם" והופך להיות מ"קטן"
22 אריף, גדול.
23 והטעם שהיות דאבני ורפא
24 נקראים דבר קטן (אף שהוא
25 עקר בתורה שבעל-פה) הוא,
26 כי הלכות התורה נתלפשו
27 בדברים קטנים, כפי שהולך
28 ומבאר. דנוסף לזה שהמדות
29 נתלפשו בדברים גשמיים,
30 שהם 'קטנים' לעומת ענינים רוחניים
31 יש בכל מצוה פמה פרטי
32 דינים, דענין ההתחלקות
33 (פרטים) הוא צמצום
34 והגבלה, קטנות שהרי באור
35 בלתי מוגבל אין חילוקי דרגות ורק
36 בעקבות הצמצום וההגבלה יש
37 הבדלים ודרגות שונות בהתאם למידת
38 הצמצום והגילוי. [ועל-פי-זה⁴⁶,
39 החלוקה ההבדל בין מעשה
40 מרפכה להיות דאבני ורפא
- הוא פער ומרחק עצום מן הקצה אל הקצה. דענין מרפכה הוא
היציאה מבחינת הגבלה (אדם) לבחינת בלי-גבול (לא
אדם) והמעבר מגבול לבלי גבול הוא עליה גדולה – דבר גדול
(דאמתית ענין הגדלות הוא בדבר שאינו מגבל⁴⁷ כי דבר
מוגבל הרי ככל שיהיה גדול, הרי זו
גדלות יחסית בלבד, לגבי דברים
אחרים קטנים ממנו. ורק דבר לא
מוגבל גדול באמת, בגדלות
אבסולוטית ולא רק יחסית),
ובהיות דאבני ורפא הוא
להפך, התלפשות רצון
העליון רצונו וחכמתו העליונים של
הקב"ה, בלי גבול, כפי שירדו
ותלבשו בתורה כפי שירדה למטה
בדברים מגבלים וקטנים לעומת
הרצון העליון הבלתי מוגבל – דבר
קטן].
וממשיך במאמר הנזכר עוד
טעם על זה שהיות דאבני
ורפא נקראים דבר קטן, כי
התורה דעכשו התורה הנגלית
לנו כעת היא דבר קטן לגבי
פנימיות התורה שתתגלה
לעתיד כאשר הקב"ה יגלה את
סתרי התורה. וגם ישנה סיבה
נוספת לכך שהיות אבני ורפא
נקראים "דבר קטן" לפי
שהתורה היא משל ולבוש
וכיו"ל לאור-אין-סוף המלפש
בה שהרי התורה היא רצונו וחכמתו
של הקב"ה האין-סוף כפי שנתלבשה
בעניני העולם הזה. שכל
נקראת התורה בפסוק בשם
משל הקדמוני⁴⁸, שהיא
משל ולבוש לבחינת קדמונו
של עולם⁴⁹ כפירוש רש"י על
הפסוק: "משל קדמונו של עולם",
התורה שהיא משלו של הקב"ה".
ומשל לגבי נמשל הוא דבר
קטן שהרי מובן שהעיקר הוא

(46) בהבא לקמן (בהחצאי ריבוע) ראה ד"ה בהעלותך תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' שמא). (47) דכשואמרים על דבר מוגבל שהוא גדול, הגדלות שלו היא רק לגבי דברים שהם קטנים ממנו, אבל ישנם דברים שהם גדולים ממנו והוא קטן.
(48) שמואל-א כד, יד. וראה פרש"י עה"פ. מכות יו"ד, ב ובפרש"י שם. פרש"י עה"פ משפטים כא, יג. (49) ראה בארוכה תו"א מג"א צח, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וימשיך במאמר עוד באור בזה שהתורה נקראת דבר
2 קטן, שהוא על שם עצם בטול ההלכה היינו דברי התורה עצמם
3 לגבי אור-אין-סוף המלבש בה בהלכה. דכמו שלמוד התורה
4 דהאדם צריך להיות בבטול, תען לשוני של האדם הלומד

תורה אמרתך⁵⁰ דבריו של הקב"ה

נותן התורה, והלומד תורה אינו אומר

דברים מעצמו אלא בעונה אחר

הקורא⁵¹, כמבאר ב'תורה אור'

לרבנו הוקן שכאשר יהודי לומד תורה

אוי "אין הדבור נעשה נפרד אצל האדם

להיות יוצא מפי עצמו כאלו הוא שלו רק

כמו שכתב תען לשוני אמרתך שהתורה

היא אמרתך אלא שלשוני תען כעונה

[חזור] אחר האומר... שהוא ענין גילוי

אור אין סוף למטה כמו למעלה בבחינת

בטול ממש. ומה יתבונן המשכיל ויפול

עליו אימה ופחד בעסק התורה בשומו

ללבו כי [דברי התורה שהוא לומד] דבר

ה' הוא ממש שנאמר למשה מסני'.

וכשם שהאדם הלומד תורה מתבטל

כלפי הקב"ה על-דרך-זה הוא

בנוגע להלכות התורה עצמם

שהם בבטול לאור-אין-סוף

המלבש בהם, כדלקמן כפי

שיבאר להלן. [ויש לומר,

דלהפירוש קטן בפשוטו, שדברי

התורה עצמם הם בבחינת "קטנות"

התאר דבר קטן הוא ב'יחס

לענינים אחרים ומשמעו שלגבי

דברים אחרים גדולים ממנו הוא "קטן".

ולהפירוש הנוכחי קטן על שם

הבטול [על-דרך דברי יעקב אבינו

קטנתי מכל החסדים⁵² שחסדי

ה' גרמו לו להיות עניו ושפל בעיני

עצמו], הקטנות (בטול) הוא בו

עצמו שהתורה עצמה מתבטלת

ומקטינה עצמה לגבי הקב"ה].

וצריך להבין (להפירוש לפי

הפירוש האחרון ש"קטן" הוא על שם הבטול),

סיבה עצמה גם "מעשה מרכבה" היה צריך להקרא "דבר קטן" כי הרי גם

מרכבה היא בבטול להרוכב, ואף-על-פי-כן נקראת דבר

גדול ולא "דבר קטן".

הפירוש האחרון ש"קטן" הוא על שם הבטול),

סיבה עצמה גם "מעשה מרכבה" היה צריך להקרא "דבר קטן" כי הרי גם

מרכבה היא בבטול להרוכב, ואף-על-פי-כן נקראת דבר

גדול ולא "דבר קטן".

1 הנמשל, והמשל אינו אלא אמצעי להגיע לנמשל, ולכן היחס בין המשל
2 (התורה כפי שירדה לעולם) והנמשל (הקב"ה) הוא כדבר קטן לעומת דבר
3 גדול.

4 לכאורה היה מקום לתמוה לשם מה יש צורך בכמה הסברים לכך שהתורה
5 ("הוויות דאביי ורבא") נקראת "דבר

6 קטן" ומה התוספת בהסבר השני לגבי

7 הראשון, מצד תוכן העניין. וכדי להסיר

8 את התמיהה הזו, הולך ומבאר עוד.

9 ויש לומר דלהטעם שהויות

10 דאביי ורבא נקראים דבר

11 קטן מפני שהתורה נתלכשה

12 בדברים קטנים ומוגבלים ולכן יש

13 בהלכות התורה פרטי דינים שונים,

14 כאמור, התאר דבר קטן הוא

15 מצד הלבושים דתורה בהם

16 נתלבשה כדי לרדת למטה והלבושים

17 הללו מכסים על עצם התורה, אבל לפי

18 הביאור הזה התאר "דבר קטן" לא

19 מתייחס אל התורה עצמה. ולכן

20 מוסיף במאמר של אדמו"ר מהר"ש

21 טעם נוסף לכך שהתורה נקראת "דבר

22 קטן" והוא שהתורה דעכשו

23 היא דבר קטן לגבי פנימיות

24 התורה שתתגלה לעתיד-לבא

25 [וגם שהיא דבר קטן ומוגבל

26 לגבי אור-אין-סוף הבטלי מוגבל

27 המלבש בה], דעל-פי טעם

28 זה, התאר דבר קטן הוא

29 (גם) בנוגע לתורה עצמה.

30 [אלא שמעתה, לאחר שהוסבר מה

31 הטעם השני מוסיף על הטעם הראשון

32 יש לבאר לאידך גיסא, מדוע אם כן יש

33 צורך בטעם הראשון ועל כך הולך

34 ומבאר ומה שמביא גם טעם

35 הראשון שהתורה נתלכשה

36 בדברים קטנים ופרטי הלכות,

37 כאמור - והרי לכאורה הטעם השני

38 המתייחס לתורה עצמה הוא טעם חזק

39 יותר, יש לומר, כי בטעם זה מדגש שהחלוק בין הויות

40 דאביי ורבא למעשה מרכבה הוא חלוק מן הקצה אל

41 הקצה, כנ"ל כך שדווקא לפי הפירוש הזה יש בין ה"קטנות" וה"גדלות"

42 פער אמיתי ולא מדובר רק על "קטנות" ו"גדלות" יחסית].

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וַיִּנְקֹדֶת הַבָּאֹר בָּזָה יֵשׁ לִזְמֶר, דְּהַבְטוּל שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם דָּכָר
 2 קָטָן (בְּדוּמָה לְבִיטוּל שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁאִמְרוּ עַל עֲצָמוֹ קָטָנִי), הוּא,
 3 שֶׁהוּא בָּטָל לְגִמְרֵי וְאֵין בּוֹ שׁוֹם מַעֲלָה הֵינּוּ שְׁאִינוֹ רוֹאֵה לַעֲצָמוֹ
 4 כָּל חֲשִׁיבוֹת וְשׁוֹם יִתְרוֹן שִׁיגְרוֹם לוֹ תַּחֲשׁוֹת "גְּדוּלוֹת" כִּלְשָׁהּ. וְכֵמוֹ שֶׁקְּתוּב
 5 בְּאַגְרֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁבַסְפָּר הַתְּנִיָּא
 6 'דְּבוּר הַמִּתְחִיל' קָטָנִי⁵³,
 7 שֶׁהַכּוֹנֵה לַעֲנוּוֹה עַד כִּדִּי כִּךְ שְׁמֹשִׁים
 8 עֲצָמוֹ בְּשִׁירִיִּים וּמִתְרוֹת
 9 מִמֶּשׁ כְּדוּר מִיּוֹתֵר לַחֲלוּטִין שְׁאֵין
 10 בּוֹ שׁוֹם צִרְף וְהַבִּיטוּל הַזֶּה קִיִּים רַק
 11 בַּהֲלֻכוֹת הַתּוֹרָה לִגְבִי אֹרֶן אֵין סוּף
 12 הַמְּלוּבֶשׁ בָּהֶם וְלֹכֵן רַק הֵם נִקְרָאִים
 13 'דָּכָר קָטָן'. וְכִיּוֹן שֶׁהַמְּרַפֵּכָה
 14 לְמִרוֹת בִּיטוּלָה לִגְבִי הַרוּכֵב הִיא
 15 מְצִיאוֹת מִסּוּיָמָה, וְעַד שֶׁלֹּשׁ בָּהּ
 16 יִתְרוֹן לִגְבִי הַרוּכֵב וְכֹכֵן⁵⁴
 17 שְׁעַל־יָדֵי הַמְּרַפֵּכָה יִכּוֹל
 18 הַרוּכֵב לַהֲגִיעַ לְמָקוֹם שְׁאֵינוֹ
 19 יִכּוֹל לַהֲגִיעַ לְשֵׁם מַצֵּד עֲצָמוֹ
 20 וְלֹכֵן חַיִּית הַקּוֹדֶשׁ הַעֲלִיּוֹנוֹת נוֹשְׁאוֹת
 21 וּמְרוּמָמוֹת אֶת הַכֶּסֶס כְּנוֹכַח לַעֲלִי,
 22 וְכַדְבְּרֵי רַבְּנֵי הַזֶּה בְּתוֹרָה אֹרֶן: כִּמוֹ
 23 עַל דֶּרֶךְ מִשַּׁל הַסּוֹס, עִם הַיּוֹת שֶׁהָרוּכֵב
 24 עָלָיו הוּא הַעֵיָקֵר וְהַסּוֹס הוּא בָטָל וְטַפֵּל
 25 אֶל הַרוּכֵב עָלָיו מִכָּל מָקוֹם הַסּוֹס מִנְּהִיג
 26 אֶת הַרוּכֵב מִמָּקוֹם לְמָקוֹם עַד מָקוֹם
 27 שְׁאֵין הַרוּכֵב יִכּוֹל לַהֲגִיעַ לְשֵׁם מַצֵּד
 28 עֲצָמוֹ, וּמִכָּאֵן שֶׁהַסּוֹס וְהַמְּרוּכָבָה
 29 נַחֲשִׁיבִים "מְצִיאוֹת", לִכֵּן אֵינָהּ
 30 דָּכָר קָטָן. וְאַדְרָכָה מַצֵּד
 31 הָעֲלִיָּה הַמַּעֲלָה וְהַיִּתְרוֹן שֶׁבָּהּ,
 32 שְׁעַל־יָדֵי הִיא הָעֲלִיָּה לְבַחֲחִינָה
 33 גְּדוּל (אֲרִיף), כִּמְבֹאֵר לַעֲלִי
 34 נִקְרָאֵת גַּם הַמְּרַפֵּכָה בְּשֵׁם
 35 דָּכָר גְּדוּל. וְהַלְכוֹת הַתּוֹרָה
 36 שְׁנִתְּלַבְּשׁוּ בְּדָכָרִים גִּשְׁמִיִּים
 37 [פְּרוֹשׁ הָרָאשׁוֹן בְּדָכָר
 38 קָטָן], כִּיּוֹן שֶׁדָּכָרִים גִּשְׁמִיִּים
 39 אֵין לָהֶם עֶרֶךְ⁵⁴ יַחַס וְדַמְיוֹן
 40 לְחִכְמָתוֹ וְרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ
 41 הַמְּלַבְּשִׁים בָּהֶם, הָרִי הֵם בְּתַכְלִית הַבִּיטוּל, וְלֹא נַחֲשִׁיבִים
 42 "מְצִיאוֹת" וְלֹכֵן נִקְרָאִים דָּכָר קָטָן (כִּמוֹ "קָטָנִי" שֶׁאִמְרוּ עַל עֲצָמוֹ יַעֲקֹב
 43 אֲבִינוֹ). וְעַל־יָדֵי הַבִּיטוּל שֶׁבַּהֲלֻכוֹת הַתּוֹרָה עֲצָמָם, נִמְשָׁף
 44 הַבִּיטוּל גַּם בְּאֶדָם הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה, וּמִכָּן הוּא מִקְבֵּל אֶת הַכּוֹחַ

שְׁלֹמִיד הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ יִהְיֶה בְּאָפֶן דִּמְעָן לְשׁוֹנֵי אִמְרָתָךְ,
 כְּעוֹנָה אַחֵר הַקּוֹרָא שֶׁהוּא לִימוּד מִתּוֹךְ תַּכְלִית הַבִּיטוּל וְאִימָה וּפְחָד
 (כְּמוֹכָא לַעֲלִי מְדַבְּרֵי רַבְּנֵי הַזֶּה בְּתוֹרָה אֹרֶן).
 ח) וְזֶהוּ וַיִּדְבֵּר אֱלֹקִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמְרָם⁵⁵,
 וּמִבְּאֵר בְּחִסְדֵּי־דָת, בַּהֲקִדְמַת
 הַשְּׂאֵלָה שֶׁלְּכֹאֲרָה הַמִּילָה "לְאַמְרוּ"
 שֶׁבִּסּוּיָם הַפְּסוּק לֹא מוֹבֵנֶת כִּי בְּדֶרֶךְ
 כָּלִל מִשְׁמַעָה לִזְמֶר וְלִמְסוֹר לְאַחֲרִים
 וְאֵילוֹ בְּמִתֵּן תּוֹרָה כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (וְכָל
 חֲנֻשָּׁמוֹת שֶׁבָּכֵל הַדְּרוֹרוֹת) הֵיוּ נוֹכַחִים
 בַּעֲצָמָם אֲלֵא הַבִּיאוֹר הוּא שֶׁהַמִּלָּה
 "לְאַמְרוּ" מַלְמֶדֶת דְּבַמְתַּן־תּוֹרָה
 נִתֵּן הַכֹּחַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַדְּרוֹרוֹת
 שֶׁלִּמּוּד הַתּוֹרָה שֶׁל הָאָדָם
 יִהְיֶה בְּאָפֶן דִּלְאֹמֶר, לַחֲזוֹר
 הַדְּבָרִים שֶׁהִקְבִּ"ה אוֹמֵר,
 כְּמוֹכָא לַעֲלִי שֶׁזֶּהוּ גַם פִּירוּשׁ הַכְּתוּב
 תַּעֲן תַּחֲזוֹר וְתֹאמַר לְשׁוֹנֵי שֶׁל
 הָאָדָם הַלּוֹמֵד תּוֹרָה אִמְרָתָךְ שֶׁל
 הַקְּב"ה, וְכַפִּי שֶׁנִּתְבָּאֵר לַעֲלִי הָרִי כֹאשֶׁר
 הַלּוֹמֵד תּוֹרָה יוֹדֵעַ שְׁאֵינוֹ אוֹמֵר דְּבָרִים
 מִשְׁלוֹ אֲלֵא חֲזוֹר עַל דְּבַר ה' כְּפִי
 שֶׁנֶּאֱמַר בַּהֲרֵי סִינֵי הָרִי זֶה גִּירוֹם לַהֲתַבְטֵל
 אֶל הַקְּב"ה וְלִלְמוּד תּוֹרָה מִתּוֹךְ אִימָה
 וּפְחָד. וְעַדִּין צִרְךָ לְהַבִּין בְּעֵינֶיךָ זֶה
 דְּלִכְאוּרָה, הָרִי גַם לִפְנֵי מִתַּן־
 תּוֹרָה הַקְּדִימוֹ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה
 לְנַשְׁמָה, דְּהַקְדַּמַּת נַעֲשֶׂה
 לְנַשְׁמָה הֵינּוּ שֶׁמִּקְבָּלִים עֲלֵיהֶם
 לַעֲשׂוֹת אֶת רִצּוֹן ה' אֲפִילוֹ לִפְנֵי שֶׁהֵם
 יוֹדְעִים מִהוּ הַרְצוֹן הוּא בִּטּוּל עֲמוּק
 וּפְנִימִי בִּיּוֹתֵר, בִּיטוּל דְּבַעַל הַרְצוֹן
 כִּי אֵין זֶה בִּיטוּל רַק לִגְבִי רִצּוֹן מִסּוּיָם
 אֲלֵא בִּיטוּל מוֹחֲלֵט שֶׁל כָּלִלוֹת מְצִיאוֹת
 הָאָדָם כִּלְפֵי הַקְּב"ה בַּעֲצָמוֹ, בַּעַל
 הַרְצוֹן (כְּמוֹכָא לַעֲלִי אֲדוּדוֹת מַעֲלָה
 הַבִּיטוּל בְּדֶרֶךְ קְבָלָה עוֹל כְּכַד שְׁאֵין
 לוֹ כָּל רִצּוֹנוֹת מִשְׁלוֹ), וְיִמָּהוּ אִם כֵּן
 הַחֲדוּשׁ בְּבִיטוּל דְּלְאֹמֶר
 שְׁנִתְּחַדֵּשׁ בְּמִתַּן־תּוֹרָה לִגְבִי
 הַבִּיטוּל דִּנְעֻשָׁה וְנַשְׁמָה וְהִי אֵין סִפֵּק שֶׁלֹּאֲחֹר הַתְּגָלוֹת הָאֵלֻקוֹת בְּמִתֵּן
 תּוֹרָה נִפְעַל בְּכִנֵּי יִשְׂרָאֵל בִּיטוּל עוֹד יוֹתֵר נַעֲלָה מֵאֲשֶׁר הִיָּה בָּהֶם לִפְנֵי מִתֵּן
 תּוֹרָה?
 וְהַבִּיאוֹר בָּזָה, הַהֲבֵדֵל בֵּין הַבִּיטוּל שֶׁלִּפְנֵי מִתֵּן תּוֹרָה לְבִיטוּל שֶׁנִּפְעַל בַּעַת

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 מתן תורה הוא **שֶׁהַבְּטוּל דִּהְקָדְמַת נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע יֵשׁ בּוֹ מַעֲלָה**
 2 ויתרון. **דִּהְקָדְמַת נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמַע** הוא **קְבֵלַת עַל מְלָכוּת,**
 3 **וְעַל-יְדֵי שְׁהָעַם מְקַבְּלִים אֶת עַל מְלָכוּתוֹ נַעֲשֶׂה מְלָךְ** ובמובן
 4 זה המלך זקוק לעם, כביכול והעם הוא המוסיף למלך מעלה ורוממות שלא
 5 קיימים בו מצד עצמו וכיון שכך סוף
 6 סוף אין זה תכלית הביטול **וְעַל-**
 7 **דֶּרֶךְ הַבְּטוּל דִּמְרָכָה,** שאמנם
 8 המרכבה בטלה לרוכב ואין לה רצונות
 9 משלה אבל המרכבה פועלת עילוי
 10 ותוספת ברוכב **שְׁעַל-יְדֵי הַבְּטוּל**
 11 **דִּהְמָרְכָה לְהָרוּכֵב, עַל-יְדֵי-**
 12 **זֶה** ⁵⁶ **הִיא נוֹשֵׂאת וּמַגְבִּיָּהָ אֶת הָרוּכֵב.** **וְהַבְּטוּל דִּלְאִמֹּר**
 13 **אֶת הָרוּכֵב** כמובא לעיל בענין
 14 "חיות הקודש" שבמרכבה העליונה
 15 "שנושאות" ומרוממות את הכסא ולכן,
 16 יחד עם הביטול, המרכבה מוגדרת
 17 "מציאות"]. **וְהַבְּטוּל דִּלְאִמֹּר**
 18 **שְׁנִתְחַדֵּשׁ בְּמִתְן-תּוֹרָה** הוא
 19 **בְּטוּל בְּתַכְלִית** שבו העם המתבטל
 20 איננו "מציאות" כלל.
 21 **וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה** כשם שנתבאר לעיל
 22 אודות לימוד התורה הוא **בְּקִיּוֹם**
 23 **הַמַּצּוּת, שְׁבִמְתֵּן-תּוֹרָה נִתֵּן**
 24 **הַכֹּחַ שְׁקִיּוֹם הַמַּצּוּת שֶׁל**
 25 **הָאָדָם יִהְיֶה בְּתַכְלִית הַבְּטוּל,**
 26 מבלי שהאדם יראה עצמו ל"מציאות"
 27 כלשהי **הֵינּוּ שְׁקִיּוֹם הַמַּצּוּת**
 28 **שֶׁלּוֹ יִהְיֶה (לֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא**
 29 **כ"מציאות" חשובה קָבֵל עָלָיו עַל**
 30 **מְלָכוּת שָׁמַיִם וְעַל מַצּוּת,**
 31 **אֶלֶּא) מִפְּנֵי שְׁצוּי הַקֶּבֶץ**
 32 **גּוֹזֵר עָלָיו לְהִיטוֹ כְּפִי הַצּוּי**
 33 והוא לומד תורה ומקיים מצוות רק
 34 מפני שזהו רצון ה' ללא כל תערוכת
 35 של רצונות משלו, שהרי איננו
 36 "מציאות" כלל. **וְכַמְבָּאֵר**
 37 **בְּלִקּוּטֵי תּוֹרָה** ⁵⁷ **בְּנוֹגַע**
 38 **לַעֲשֻׂת הַדְּבָרוֹת שֶׁנֶּאֱמָרוּ בְּמִתְן תּוֹרָה וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה** הוא
 39 **בְּנוֹגַע כָּל הַצּוּיִים שֶׁבְּתּוֹרָה] שֶׁנֶּאֱמָרוּ בְּלִשׁוֹן צּוּי וְגַם**
- בְּלִשׁוֹן עֲתִיד,** וכך מבואר ב'לקוטי תורה' (פרשת במדבר): "בשעת מתן
 תורה הדבור בעצמו גוזר אומר לא תרצח, פירוש לשון עתיד שלא תהא בחינה
 זו נראית לעולם כי העתיד והציווי שניהם משמשין בלשון אחד". כלומר,
 משמעות המלים "לא תרצח" היא גם לשון ציווי ואיסור לרצוח וגם לשון
 עתיד וקביעה שלא יהיה רצח (וראה)
 בהערה 85 כאן שהכוונה היא לטבע
 הבריאה אלא שיש לאדם בחירה
 חופשית לבחור היפך טבע הבריאה)
כִּי הַדְּבֹר עֲצָמוֹ גּוֹזֵר עַל
הָאָדָם וְהָעוֹלָם (וּמִכְרִיחַ
אוֹתָם ⁵⁸ **לְהִיטוֹ כֵּן וְלֹחֲתֵנְהוּ עַל**
 פי התורה וזאת משום שבעת מתן
 תורה נפעל ביטול של כל הבריאה
 לקב"ה.
וְיֵשׁ לוֹמֵר דִּהְיִתְרוֹן בְּבְטוּל
דְּקִיּוֹם הַמַּצּוּת בְּאִפֶּן זֶה שכל
 מציאות העולם בטלה לרצון העליון
 וממילא הכול מתנהל על פי התורה
לְגַבִּי הַבְּטוּל דִּקְבֵּלַת עַל שעם
 כל מעלתו בכל זאת האדם נחשב עדיין
 ל"מציאות" מסוימת, הוא **בְּשִׁנֵּי**
עֲנִינִים היבטים. האחד **לְפִי**
שֶׁהַבְּטוּל דִּקְבֵּלַת עַל הוּא עַל-
יְדֵי שֶׁהוּא האדם **קָבֵל עָלָיו**
לְהִיטוֹ עֲבָדוֹ שֶׁל מְלָךְ מְלָכִי
הַמְּלָכִים הַקֶּבֶץ ⁵⁹ **וְכִיּוֹן**
 שהביטול הוא תוצאה של החלטה
 והתבטלות של האדם הרי הוא עמוק
 ופנימי רק במידה שהאדם מסוגל
 להתבטל ולא מעבר לזה, ואילו כאשר
 האדם והבריאה מתבטלים אל הקב"ה
 מתוך ציווי וגזירת הקב"ה הרי זה ביטול
 הרבה יותר עמוק ופנימי. והשני
וְיִתִּירָה מְזוֹ, שֶׁהַבְּטוּל של קבלת
 עול הנמשל לביטול **דְּעֲבָד לְאִדּוֹנוֹ**
[גַּם כִּשְׁהוּא נוֹלָד עֲבָד ולא נהיה
 עבד בגלל החלטה והתבטלות שלו
 מרצונו ומדעתו] **קָשׁוּר עִם מְצִיאוֹתוֹ, שְׁעֲנִינּוֹ הוּא זֶה שֶׁהוּא**
 "מציאות" המוגדרת **עֲבָד שֶׁל הָאִדּוֹן** ⁶⁰, **וְהַבְּטוּל בְּאִפֶּן הַנִּלְהִיטוֹ**

(56) ראה תו"א יתרו עא, ב. 57) במדבר שם (יג, ג). וראה גם בהנסמך בהתוועדויות תשמ"ט ח"ג ס"ע 235. 58) היינו שמצד טבע הבריאה מוכרחים להיות כן. אלא שיש להאדם בחירה חפשית לבחור היפך טבע הבריאה. 59) שלכן, גם לאחר שנעשה עבד – אינו בטל כ"כ. ראה לעיל ע' שנו הערה 28. דיש לומר, שזהו הטעם על זה שהשעבוד דעבד שמכרוהו ב"ד הוא שעבוד גדול יותר מהמוכר עצמו. 60) שלכן גם העבד מבין דמי שאינו עבד של אדונו אינו מחוייב לקיים הציוויים שלו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 הביטול הנעלה שמתן תורה פעל באדם ובבריאה מצד הציווי והגזירה מלמעלה
 - 2 הוא (לא מצד ענינו של האדם, אלא) שאי-אפשר שתהיה
 - 3 מציאות בעולם הפך צווי הקב"ה⁶¹ וזה, כמובן, ביטול נעלה ועמוק
 - 4 לאין שיעור.
 - 5 ט) והנה הגם שהבטול
 - 6 דלמוד התורה וקיום המצות
 - 7 באפן הנ"ל הביטול מצד הגזירה
 - 8 והציווי שנתחדש במתן תורה הוא
 - 9 בטול בתכלית, מפל-מקום
 - 10 פיון שישאל וקודש-א-
 - 11 בריף-הוא כולא חד⁶² כולם
 - 12 אחד, לכן בטול זה אינו שולל
 - 13 את מציאותם ואינו מבטל אותם
 - 14 במובן השלילי של המושג אלא
 - 15 אדרבה זה גופא עצמו הוא
 - 16 מציאותם.
 - 17 וזהו הפירוש הפנימי בדברי המדרש
 - 18 אם שמרת את גרי אני משמר
 - 19 את גרך, דהגם שענין אני
 - 20 הקב"ה משמר את גרך הנשמה
 - 21 הוא שהאדם בא לתכלית
 - 22 הבטול (שלמעלה גם מבטול
 - 23 דמרפכה כמבואר לעיל באריכות
 - 24 אודות תרון הביטול של קבלת עול
 - 25 מלכות שמים לעומת הביטול בבחינת
 - 26 מרכבה), מפל-מקום אין זה
 - 27 שולל את מציאותו אלא
 - 28 אדרבה משמר את גרך ומעניק
 - 29 לנשמה חשיבות רבה (כמבואר לעיל
 - 30 בתחילת סעיף ד לגבי "שמירת" הנר
- באופן חיובי, קיום המצוות, ולא רק באופן שלילי על ידי הימנעות מעבירות).
וזהו גם זה שפרש רש"י על הפסוק בהעלותך את הנרות, שתהא שלהבת עולה מאליה, דהגם שהעליה דהנשמות על ידי הדלקת הנרות של אהרן הכהן, ענין התורה (בהעלותך את הנרות) היא שהם באים לתכלית הבטול, מפל-מקום, הוא באפן ששייך הביטול והעליה לנרות (נשמות) עצמם ופעל בהם עליו, שלהבת עולה מאליה. והינו, והדבר בא לידי ביטוי בפועל בכך שלמוד התורה וקיום המצוות הוא מצד אחד בבטול, בלי לתת הדגשה ל"מציאות" של האדם וביחוד עם זה גם בחיות ובשמחה שהם ביטויים של כוחות נפשו, והשילוב הזה נובע מכך שהביטול אינו שולל את מציאות הנשמה ואדרבה הוא המביא אותה להתעלות. ובין ששמחה פורצת גדר⁶³ ואין לה שום מונע ומעכב, לכן, על-ידי שמחה של תורה ושמחה של מצוה נמשכים מלמעלה ובאים לידי גילוי למטה כל הענינים הרוחניים והגשמיים כלי הגבולות.
- באופן חיובי, קיום המצוות, ולא רק באופן שלילי על ידי הימנעות מעבירות).
וזהו גם זה שפרש רש"י על הפסוק בהעלותך את הנרות, שתהא שלהבת עולה מאליה, דהגם שהעליה דהנשמות על ידי הדלקת הנרות של אהרן הכהן, ענין התורה (בהעלותך את הנרות) היא שהם באים לתכלית הבטול, מפל-מקום, הוא באפן ששייך לנרות (נשמות) עצמם, שלהבת עולה מאליה. והינו, שלמוד התורה וקיום המצוות הוא בבטול, וביחוד עם זה גם בחיות ובשמחה. ובין ששמחה פורצת גדר⁶³, לכן, על-ידי שמחה של תורה ושמחה של מצוה נמשכים כל הענינים הרוחניים והגשמיים כלי הגבולות.

(61) לעיל שם הערה 32, שהביטול דישאל ע"י שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית (שבת פח, א) הוא ביטול נעלה יותר מהביטול שלהם ע"י שהקדימו נעשה לנשמע (וע"ד החילוק דמכר עצמו ומכרוהו ב"ד). וע"פ מ"ש בפנים, הביטול שנמשך במתן תורה הוא ביטול נעלה יותר גם מהביטול דכפה. (62) ראה זח"ג עג, א. (63) ראה בארוכה ס' מאמרי אדמו"ר האמצעי – דרושי חתונה ח"ב ע' תיז ואילך. סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.